

Antakalnio St. 26

In 2020, a field evaluation (3 2x2 and 2x1 m test pits totalling 10 m²) was conducted on the plot at Antakalnio St. 26, Vilnius. Test pits 2–3 yielded a 0.65–1.3 m thick archaeological layer, which dates to the 17th–19th centuries based on the finds (Fig. 1). The upper part of this layer is dominated by 19th–20th-century finds. Test pit 3 revealed a layer of burnt clay with small pieces of bricks (tiles) and burnt clay; this layer could be connected with production – economic activity that occurred on this plot or with an earlier building (Fig. 2). Test pits 1–2 revealed the foundation of a building erected in the first half of the 20th century and an apron fragment as well as the site of a storehouse that stood beside the building.

Ieva Masiulienė, Elena Pranckėnaitė

Krivulės gatvė 5

2020 m. atlikti žvalgomieji tyrimai Vilniaus senojo miesto vietos su teritorija sklype Krivulės g. 5. Sklypas yra istoriniame Paplaujos priemiestyje, kuris išsidėstęs Vilnios upės kairiajame

krante. Šiame pirmajame sostinės pramonės rajone XVI–XIX a. veikė vandens malūnai, buvo įrengta kanalų, užutėkių, salų ir tiltų sistema. Jau nuo XVI a. buvo gaminamas popierius, parakas, kruopos, malami grūdai. XVII a. viduryje per Paplaują įrengta Maskvos karo pylimo atkarpa. XIX a. II pusėje pastatyti odų ir kailių, alaus ir degtinės, muilo fabrikai. XIX a. pabaigoje buvusi vandens sistema ir prie jos stovėję malūnai bei dirbtuvės prarado svarbą, todėl kanalai buvo užpilti (jų vietoje nutiestos gatvės), o malūnai nugriauti (Drėma V., *Dingęs Vilnius*, Vilnius, 1991, p. 297).

Archeologiniai tyrimai sklypo aplinkoje vykdyti Aukštaičių g. 7 (*ATL 2005 metais*, 2006, p. 335–336; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 554), Paupio g. 28 (*ATL 2006 metais*, 2007, p. 374–377), Krivulės 1C sklype (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 632; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 557). 2017–2019 m. vykdyti didelės apimties tyrimai Paupio bei Aukštaičių kvartale (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 721; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 416–419). Krivulės g., artimiausioje 2020 m. tyrinėtam sklypui teritorijoje, 2017–2019 m. žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai vyko sklypuose Krivulės g. 9, 4, 6 ir Paupio g. 41. Tyrimų metu šurfluose archeologinio sluoksnio neužfiksuota, aptikti tik buvusių daržų ar sodų nuslinkę sluoksniai su pavieniais XVII a. pabaiga – XX a. datuojamais radiniais. Taip pat fiksuotos kelios vėlyvos XIX–XX a. datuojamos ūkinės duobės (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 517–518; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 655; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 534, 537). Krivulės g. 4, 6 sklypų centrinėje 1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – anksčiau vykdyti archeologiniai tyrimai; 2 – sklypo Krivulės g. 5 ribos; 3 – 2020 m. šurfai; 4 – grublėtosios keramikos šukės. E. Pranckėnaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – previous archaeological investigations; 2 – boundary of the plot at Krivulės St. 5; 3 – 2020 test pits; 4 – sherds of pottery with rough surfaces.

dalyje žvalgymų metu surastos kelios pavienės grublėtosios keramikos šukės. 2018 m. atlikti detalieji tyrimai sklype Krivulės g. 9, kuriame ištirta XVII a. pabaigos – XVIII a. statybinės keramikos (plytų, čerpių) degimo krosnis (ATL 2018 metais, 2019, p. 487–489).

2020 m. Krivulės g. 5 sklype žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 3 šurfai, iš viso bendras 8 m² plotas (1 pav.). **Šurfe 1** po velėna ir povelėniniu sluoksniu tirtas 25–35 cm storio pilkos maišytos žemės (daržo ar sodo) sluoksniu, kuriame surasta keletas pavienių XVIII–XX a. datuojamų radinių. Giliau atidengtas 40–50 cm storio suplauto smėlio sluoksniu, po juo tirtas tamsiai pilkos žemės su smulkiais akmenukais – buvusio paviršiaus horizontas (apie 10–25 cm storio) be radinių. Giliau, 1–1,1 m gylyje pasiektas įžemis – žvyras. Įžemyje atidengtas netaisyklingos formos pagilėjimas, kurio viršuje fiksuotas stambus akmuo. Pagilėjimas griovelio formos, 40–55 cm gylio, užpildytas tamsiai pilku smėlingu gruntu. Šiame netaisyklingos formos pagilėjime surasta pavienė grublėtos keramikos šukė (2 pav.).

Šurfe 2 po velėna ir povelėniniu sluoksniu tirtas 25–30 cm storio dirvožemio (daržo) pilkos smėlingos žemės sluoksniu su šiuolaikinėmis šiukšlėmis. Giliau atidengtas 60 cm storio tamsiai pilkos maišytos smėlingos žemės sluoksniu, kuriame surinkta pavienių XVIII–XX a. datuojamų radinių. 90–95 cm gylyje pasiektas rudo žvyro su stambiais rieduliais įžemis.

Šurfe 3 po velėnos ir povelėniniu sluoksniu tirtas 55–60 cm storio pilkos maišytos žemės (daržo ar sodo) sluoksniu, kuriame surasta keletas pavienių XVIII–XX a. datuojamų radinių. Giliau atidengtas 40–45 cm storio suplauto (?) smėlio sluoksniu, po kuriuo tirtas tamsiai pilkos žemės su smulkiais akmenukais buvusio paviršiaus horizontas (apie 10–15 cm storio) be radinių. 1,1–1,2 m gylyje pasiektas įžemis – rusvas priemolis.

2 pav. Grublėtosios keramikos šukės, rastos sklypuose Krivulės g. 4, 6 (1–3) ir Krivulės g. 5 (4).
E. Prancėnaitės nuotr.

Fig. 2. Sherds of pottery with a rough surfaces found on the plots at Krivulės St. 4, 6 (1–3) and Krivulės St. 5 (4).

2020 m. tirtuose šurfluose archeologinio sluoksniu, urbanistinių struktūrų ar kitų archeologinių struktūrų neužfiksuota. Plotuose tirti daržo ar sodo sluoksniu su pavieniais XVIII–XX a. radiniais, suplauto smėlio sluoksniu ir buvusio paviršiaus horizontas be radinių. Įžemis tirtuose plotuose pasiektas 0,9–1,2 m gylyje.

Remiantis 2019–2020 m. vykdytų žvalgomųjų tyrimų ir žvalgymų metu rastais archeologiniais radiniais, tikėtina, kad sklypo Krivulės g. 5 aplinkoje yra tikimybė fiksuoti I tūkst. II pusės gyvenvietės liekanų.

Krivulės St. 5

In 2020, the field evaluation (3 test pits totalling 8 m²) conducted on the plot at Krivulės St. 5 (Fig. 1) failed to reveal any archaeological layer, urban structures, or other archaeological structures, just garden layers containing isolated 18th–20th-century finds, a layer of alluvial sand, and the former ground's surface without any finds. Sterile soil was reached in the test pits at a depth of 0.9–1.2 m. In test pit 1, an isolated sherd of pottery with a rough surface was discovered in an irregularly shaped depression in the sterile soil (Fig. 2: 4). Isolated sherds of pottery with rough surfaces were discovered during an earlier investigation in the adjacent plot (Fig. 2: 1–3).